

L'Esquella de la Torratxa

Any XLIII Número 2200

15 cèntims = Atrassats 30

Barcelona, 6 de maig de 1921

LA TORRENTADA

—Puayall... Encara baixa rojal..

SARNA
 OURA RÁPIDA
Sarnicida Paradell
 Frasco 4 pesetas
 Asalto, 28, farmacia - Barcelona

PARA ENFERMEDADES DEL
ESTÓMAGO É INTESTINOS

GASTROL
MIRET

PROBARLO ES CURARSE
 NATALIO MIRET - Farmacéutico
 Diputación, 205 - BARCELONA

DE VENTA
 EN TODAS PAR

Bloks Notes **Bazar de la Unión**
 a DEU CENTIMS Unió, 3. - BARCELONA

SARNA
 (RONYA)
ANTISARNIC MARTI

Unic que la cura SENSE BANY
 Les seves imitacions són cares,
 perilloses i de olor repugnant.

Es ven a totes les Farmàcies i
 Parlament, 17 **BARCELONA**

GRANS MAGATZEMS
DAMIANANS

GRANDIOSA EXPOSICIÓ I VENDA DELS ULTIMS MODELS de
BARRETS de PALLA
 DESDE UNA PESSETA

ARTICLES PER A PRIMERA COMUNIÓ

OBJECTES PER A REGAL: Màrbres i bron-
 zos artístics, Plateria, Joieria, Rellotgeria, Per-
 fumeria, Bisuteria, Aparells parlants, Làmp-
 pares, Gúbies de metall, Paraigües, Bastons,
 Banos, Guants, Articles per a viatge i sport,
 Articles per a escriptori, Sabates, Juguets,
 Camiseria, Mobles, Ferreteria, Maquinaria, etc.

SASTRERÍA
 Ultimes novetats per a la pròxima temporada
 Especialitat en la mida — Confeccions per a senyora

SECCIÓ ESPECIAL de diferents articles
 al preu únic de **3⁹⁵** pessetes

BAZAR
 DE LA
UNION

Utils per a escriptori
 Tintes bones qualitats

Carrer Unió, 3
BARCELONA

—Desitjo adquirir lo millor!
 —Aleshores compri una "LOT", i
 tindrà la garantia de ealitat suprema.
 Solament són autèntiques les làmpa-
 res i piles elèctriques de la superior
 marca "LOT".

EDEN CONCERT **COMTE DEL ASSALT, 12**
 MUSIC-HALL DE PRIMER ORDRE—Tots els dies grans espectacles a les 3 1/2, tarda i a les 9 1/2 nit
 SORPRENDENT EXIT DE **MARUXA LOPETEGUI**
 :: TELÉFON NÚM 3332 A. ::

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
Llibreria Espanyola-Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ.
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes., Estranger, 5

CANTAIRES MISTICS

Al'Orfeó Català ha arribat el contagi dels extremismes, i passen del vermell al blanc tan pronunciat, que després del chor rus ens porten el chor del Vaticà. O capella russa, o capella sixtina. O veuarres o veuetes. O terra heterodoxa, o terra catòlica, apostòlica i romana. A l'Orfeó no estan ni per les mitges tintes, ni per les mitges veus.

La capella sixtina, a Barcelona! Els nostres avis, sobre tot els avis anticlericals, com havien rigut amb els cantors de la capella sixtina, mutilats expressament per a que cantessin millor amb veu de dona! Com als canaris els hi treien els ulls per a fer-los-hi la veu, an ells els hi treien aquella petita diferència que separa a l'home de la dona.

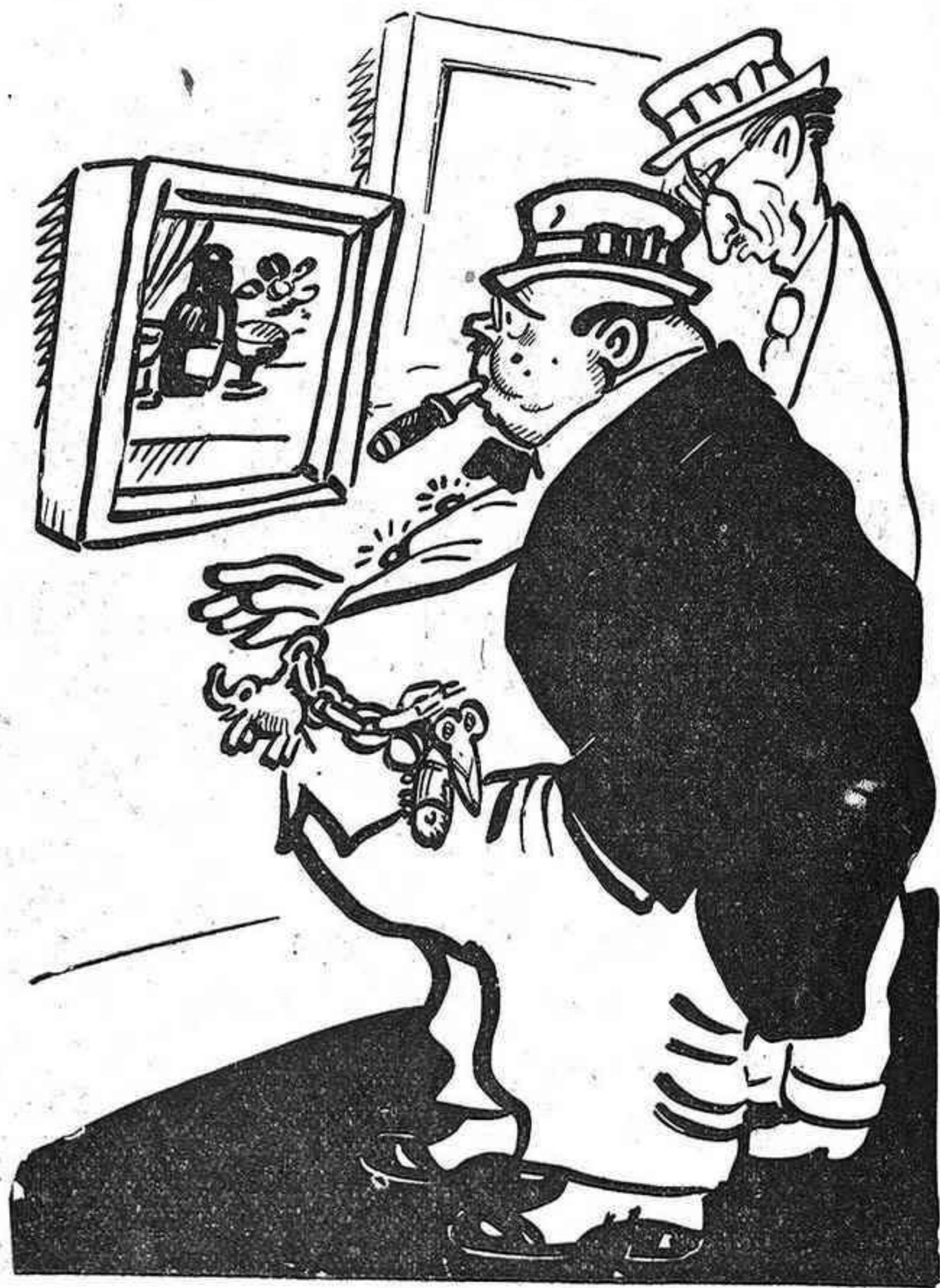
Però un Papa volgué acabar amb aquella estranya preparació musical, i prohibí les amputacions dels choristes. Qui tingués veu de mascle que la conservés íntegra, i si algú resultava amb veu femenina això tindria de més a més, però no pas apel·lant a delicades operacions anatòmiques. Pius IX fou aquest Papa conservador de lo que's té de conservar tant a fora com a dins del Vaticà, perquè ens ha estat donat per Déu, i des d'aleshores la capella sixtina ja ho és de capella, però no és tan sixtina com abans. I des d'aleshores també han desaparegut aquells homes estranys que feien de mestres de cant amb un bisturí, ofici generalment practicat pels barbers, segons Sthendal, el qual, arribat a Roma, va veure aquest lletrero en una barberia: «Se preparen nois per a la capella sixtina».

Tot se va perdent. La capella sixtina ha sortit guanyant lo que abans perdia, que no era poc, però amb les institucions tradicionals ha desaparegut aquesta que feia cantar com a contralts i soprans, an els que segurament haurien estat baixos i barítons. Però complint-se la llei de les compensacions, lo que's perd per un cantó es guanya per un altre, lo que's perd en tiples es guanya en tenors, i si no poden arribar com abans al re natural, arribaran al re en bemols.

No escoltarem a l'Orfeó Català la clàssica capella sixtina, però sentirem una capella amb tots els ets i uts, que escaurà a l'Orfeó on tants capellans hi van com oients, però no pas com a executants, trencada com està la tradició musical de l'església. Veurem capellans a l'escenari, de la mateixa Roma, tots d'una peça. El públic de l'Orfeó parlarà d'aquella antiga i bàrbara costum, sortosament desaparescuda, però parlarà «sotto voce» per a que les senyores no facin preguntes, i tothom convindrà que així, tal com està ara, la capella sixtina és una cosa més completa.

Nosaltres, catalans, hem d'agrair la decisió de Pius IX, perquè si de la Capella russa va sortir, per imitació i per necessitat patriòtica, l'Orfeó Català, hauria estat una ingrata cosa que'ns hagués donat per imitar la Capella Sixtina, quan als cantaires se'ls havia de mutilar, com als canaris, per a que tinguessin una bona veu femenina.

PARADOX

A L'EXPOSICIÓ

— Està bé aquest bodegó; fa venir gana,
— Sí, fà venir ganes... d'apretar a córrer.

Si m'embrates, t'emmascaro

Com aquell qui no fa res, ha votat la Comissió de Hisenda de l'Ajuntament, la suma de set mil pessetes per a atendre a les despeses que ocasioni l'assistència dels regidors a la processó del Corpus.

Moltes pessetes i massa oficiositat la desplegada per la Comissió d'Hisenda, que haurà palesat una vegada més que a la Casa Gran hi ha diners per a lo que's vol; que els formulismes i els obstacles de caràcter econòmic que s'oposen, de vegades, a la realització de determinades iniciatives, són lo que sol dir-se'n aigua calenta o excuses de mal pagador.

Deixant de banda aquest aspecte, cal reconèixer la monstruositat que resulta de votar set mil pessetes per a atendre a les despeses motivades per l'assistència d'un grup de senyors a la desfilada religiosa que'ns ocupa. Set mil pessetes, fins en els dies d'encariment de la vida que atavessem, donen per a pagar la processó. No ens cap a la barretina el mòbil de la Comissió d'Hisenda en negar-se a dir les coses pel seu nom. Es tracta, ans que d'ajudar al Cabildo Catedral, de que sia la Pubilla la que pagui els plats trencats del Corpus? Doncs parli's

COTILLES-CORACES

-Quines coses s'arriben a veure!
-Per això no volia morir mai la vella.

clar; tota vegada que res hi ha pitjor que les hipocresies i els embuts.

Altra cosa fora que no sapiguéssim lo que podia pervindre'ns, de consentir que assaltés l'Ajuntament una majoria de senyors Esteves, que al concórrer a la processó del Corpus estaran en el lloc que de dret els correspòni.

Ja veuran com el dictàmen concedint les set mil pessetes, passa—si no ha passat ja—com una seda. Com no hi ha qui s'atreveixi a dir als regionalistes quatre de fresques, en nom dels catalans disconformes amb el procedir de la Comissió d'Hisenda.

I és que, indiscutiblement, hi ha una majoria d'or. Emperò, què dir de la representació d'esquerres?

JUST

Les tres poetises

Recollim, fa unes setmanes, els noms dels tres poetes que segons un amic nostre integraven la trinitat poètica de Catalunya. Aquests poetes eren—segons el nostre amic—mossèn Llorenç Riber, Na Clementina Arderiu i En Josep Carner. A lo que un altre amic va respondre:

—Ja! Jesus, Maria i Josep.

Ara els poetes de que parlem són també tres, però en lloc de poetes són poetises. Naturalment, tractant-se de poetises no's podia prescindir de Na Clementina Arderiu, però les altres dos acaben d'entrar amb empenta en el nostre Parnàs. Hi ha qui sosté que no són femelles sinó mascles, i bons mascles, però la gent com que no'ls hi veu més que la firma sosté que són femelles.

Aquestes tres poetises són Clementina Arderiu, Trinitat Catasús i Maria Manent.

Naturalment que si el punt fosc del sexe és aclarit, nosaltres acullirem ben gustosament l'aclariment.

La cuota

Com que tot s'apuja, l'Ateneu ha decidit pujar en deus rals la seva cuota. Pagaran, doncs, els poetes i els savis de l'Ateneu deu pessetes, cuota de círcol de nous rics. Els socis més antics han murmurat de que no se'ls hi perdonés la pujada o de que al menys se'ls hi fes una rebaixa.

El senyor Llabaneras, distingit soci, s'apropa, durant la sessió, al senyor comte de Lavern:

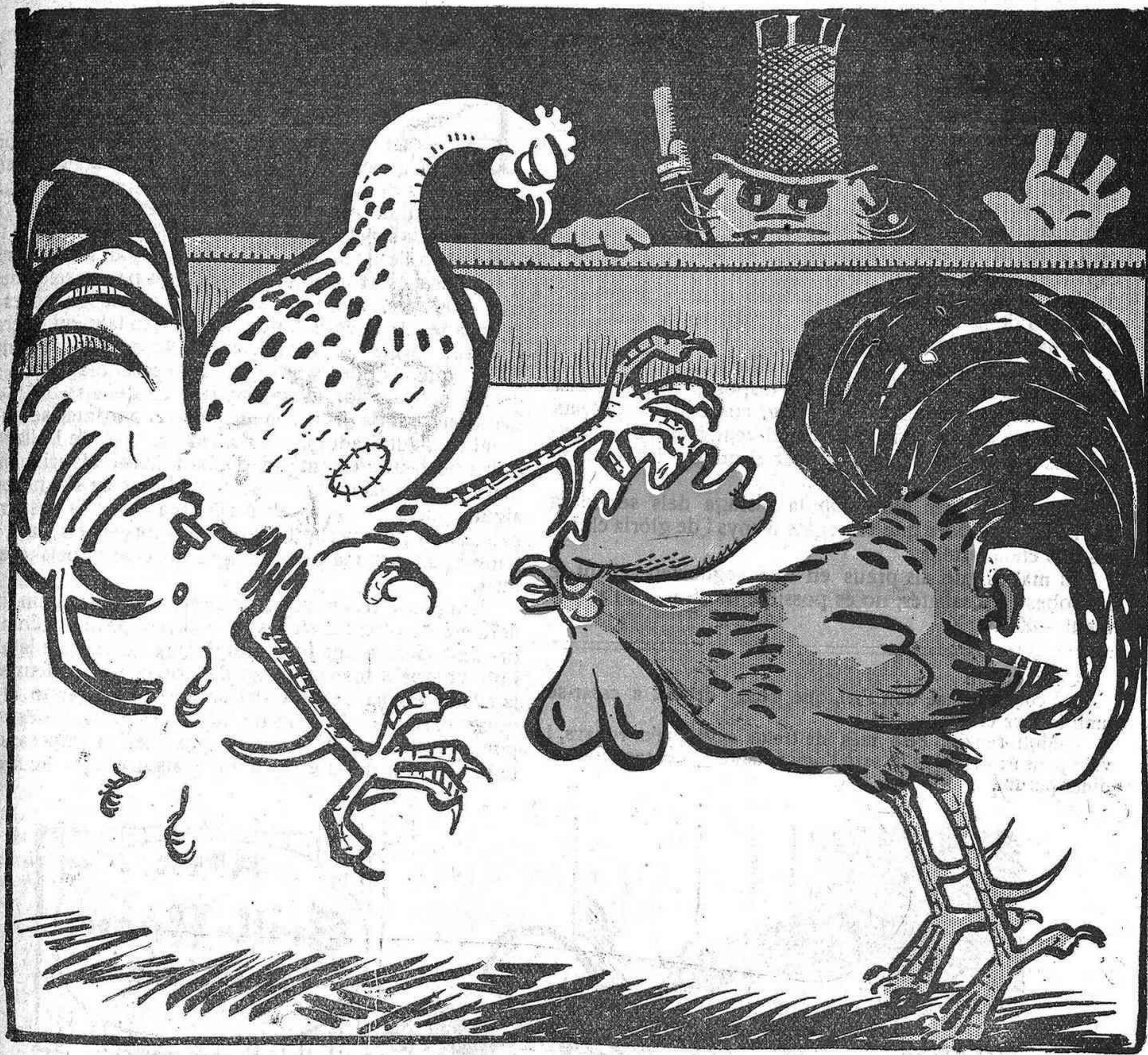
—No ho creu vostè també, senyor comte, que els socis més antics hauríem d'ésser respectats:

El senyor comte va respondre:

—Dispensi que no opini igual. Quant vindrem a pagar els vells? Quaranta, seixanta duros més en lo que'ns resta de vida? Doncs així an els que se'ls hi hauria de fer la rebaixa hauria d'ésser als joves que són els que tindran de pagar més.

No tot es pot tenyir

Ara tot són revistes, i les obres que no ho són ho semblen. El mig desnú triomfa en els escenaris, o al menys les pantorrilles i els mitjos pantalons temptadors.

L'EMPRESSARI DEL CIRC DE GALLS

—No us feu malbé massa, que després no us podria fer amb arròs!...

La tintura és el complement del mig desnú. Les dones, ignorem perquè, volen ésser rosses. Així com els homes s'afeiten a lo ianqui, o se deixen el bigoti a l'anglesa, les dones se tenyeixen de ros a l'europea.

Però no tot se pot tenir. Mentre eren uns quants xicots de la *hig-life* en el «camerino» d'una segona triple, aquesta va aixecar el braç, mostrant l'exila sense tenyir:

—Caram! Jo em pensava que la Lola—diguem aquí Lola—era rossa—exclamà un dels mundans, mirant-li el braç.

Però ella, fent un gest de Diana sorpresa en el bany, cridà:

—Com m'heu pogut veure això?

::: POTI-POTI :::

Els barcelonins hem tingut aquests darrers anys dos temes, gairebé únics, de conversa. La manca de pisos i la dificultat de trobar criada.

De mica en mica, d'ambdós problemes, va descapdel·lant-se'n un, segons sembla. Persisteix la carència de l'habitació. La crisi de les minyones de servei tendeix, en canvi, a minvar de dia en dia.

La millora que en aquest aspecte de l'ordre domèstic s'observa, s'atribueix a causes diverses.

Hi ha qui opina que l'afluència—no abundor—de criades, respòn a la baixa—no depreciació—soferta per alguns productes de la terra.

Segons aquests, part de l'element femení dedicat a les

Aquest número ha passat per la censura

tasques agrícoles, hauria descobert en el llogar-se per a servir una aventatge damunt els rendiments que proporciona el tracte directe amb la Naturalesa.

Altres relacionen l'augment experimentat pel rengle de les criades amb el parèntesi obert en la producció fabril. L'atur imposat a la carrera empresa per les *tres classes de vapor*, s'ha traduït, a judici d'aquests darrers, en un augment del servei.

En aquest, com en tants altres assumptes, no puc ni dec amagar l'opinió personal.

La major aflluència de criades que d'una temporada cap aquí s'observa, reposa la decadència ben manifesta de l'art de les *varietés*. Estic cert de que és aquesta la única raó de la millora que les mestresses de casa, i no pocs marits, celebren a hores d'ara.

Poden dir-me de què els servirà la criada—la *serventa*, per bonica que sia,—si no disposen d'un mal pis?

Per ara, i si són *caps de família*, contentin-se pensant que s'haurà acabat l'anar a plaça, el ventar el foc, el fregar les rajoles, el baixar al carrer el pot de les escombraries...

Que pot florir altre cop la nissaga dels servidors fidels; els servidors que carregats d'anys i de glòria cloïen els ulls en la família...

El mal és que als preus en que segueixen venent-se les robes i les sabates, no és possible mostrar-los l'agraïment.—X. X. X.

Collit al vol:

—I com ha estat, don Pau, que s'hagi decidit a casar-se amb la seva criada?

—Molt senzill: Feia més de trenta anys que'm robava, i vaig pensar: casant-m'hi serà l'única manera de recobrar el diner perdut.

Víctimes del realisme

Entre les nombroses i discutides tendències que van adquirint a diari les arts i les lletres, podem afegir-hi ara la darrera innovació d'alguns significats poetes de nova escola, que sobreposen a tota altra mena d'estil la que ells nomenen poesia realista, la qual consisteix en haver viscut plenament el fet abans de traslladar-lo a l'estrofa, quin procediment, al nostre entendre, podria ésser adoptat amb eficàcia per aquells mediocres cantaires, a qui la seva lira fa dir-los coses tan allunyades de la veritat, que no podrien talment tolerar-se si fossin revelades per qualsevol altre ciutadà, doncs ja sabem que els poetes tenen en això carta blanca.

Els propagadors d'aquesta tesi, en defensa de la qual han donat raons prou convincentes per a formar-se un bon nombre d'admiradors, no deixen per això de lluitar amb grans obstacles, essent un d'ells i quasi el principal, la mala interpretació que de la citada escola s'han format alguns poetes novells, els quals, agafant-se la cosa mass pels cabells, han volgut seguir amb tots els ets i uts, i fent-ne un gra massa, les regles ordenades pels mestres llurs.

D'un cas recent volem parlar, ocorregut a un poeta florallesc de pipa i melenes, que havent projectat compondre amb destí a uns Jocs Florals una «Lloança a la pluja» i no volguent mancar a cap dels preceptes ordenats per la citada escola realista, determinà de passar-se al ras i sense paraigües una nit de forta tempesta, i després, a punta de dia, transmetre a les quartilles la impressió rebuda, que no devia ésser del tot falaguera, ja que la com-

—I si entressim a esmorzar aquí?...

—No, que la música dels grills m'empipa molt.

posició començava, si mal no recordem, amb els següents versos:

*Oh pluja inclement
que'l rostre'm flagelles...*

Amb lo qual deixà entreveure que la seva projectada lloança havia devingut maledicció, després de vistos els efectes produïts per la gran mullena, que consistiren en un fort costipat i un impertinent dolor reumàtic.

Menos mal que el Jurat dels Jocs Florals, reconeixent la valúia i sobre tot la gran sinceritat de la composició, otorgà al poeta un premi en metàlic, amb quin import pogué atendre a les consultes mèdiques.

D'un altre d'aquests *portentos* ens han explicat que després d'un quant temps d'haver contret matrimoni, i per consegüent haver viscut amb tota la intensitat la vida conjugal amb ses delícies i peripècies, intentà un matí de primavera cantar «Les dolçors de la llar» i uns «Elogis a l'esposa», quan a mitja composició se li aparegué aquesta en persona, entregant-li la factura del carboner, presentada ja per centèssima vegada, i a la qual el poeta no podia atendre per manca de cabals.

I encara del mal el menys si la factura no hagués vingut acompanyada de sèries menaces del comerciant, fent avinent que de no ésser satisfet amb tota urgència l'import de la mateixa, portaria l'assumpte als tribunals.

No cal dir que la inesperada visita estroncà de cop i volta la inspiració del nostre home, que per no fer cap tort a la seva admirada escola poètica, determinà no finir els treballs començats, en substitució dels quals confeccionà un esboç poètic que titulà «Un carboner inflexible» i que per la gran realitat de l'assumpte li valgué l'admiració dels seus confreres.

Es veu que, tan mateix, la nova escola realista amb tota la seva valor i eficàcia no podia lliurar-se, com tota cosa bona, del seu obstacle: aquests deixebles abnegats i de massa bona fe, que nomenem nosaltres les víctimes del realisme.

M. GRANÉ CIVIL

“Per l'Ascensió...”

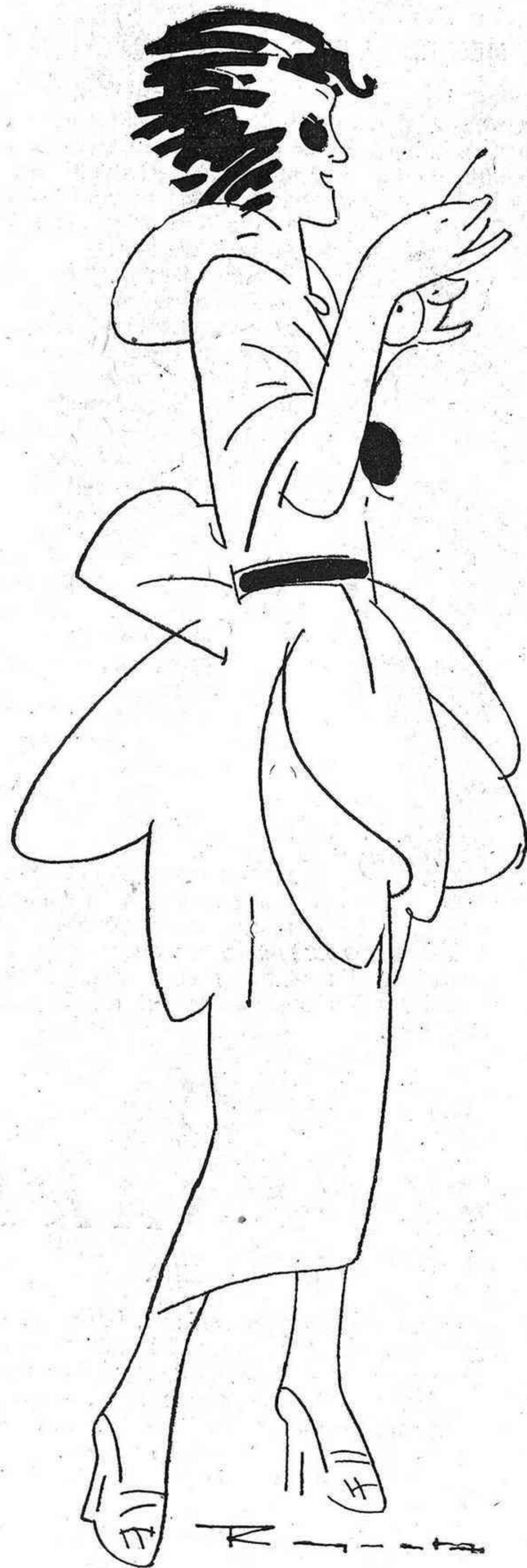
... Cortines» (segons l'adagi);
pi ô aquest any és massa aviat:
aquests que fan Calendaris,
es veu que s'han retrassat.

Per l'Ascensió d'anys arrera,
amb l'ingrés de la calô,
a fê el debut obligava
de començâ a obiî el balcô.

I els balcons oberts reclamen
una cortina ben gran,
perquè el pis no tafanegin
les veïnes del davant.

Mes, com que aquest any encara
tenim tancats els balcons,
al adagi que ha fet *plancha*
ja li podem dà expressions.

PEPET DEL CARRIL

—Al col·legi, pals i ganxos; a casa, vinga fer ganxillo i menjar mongetes del ganxet... Només me falta que'm casin amb un vell.

Enric Auguet

MESTRE CUINER DEL «LYON D'OR»

Aquest bon ciutadà barceloní caigué, dijous de la setmana passada, víctima dels odís socials que's descapellen sinistrament des de fa tants mesos a la nostra ciutat. Uns quants desconeguts l'assassinaren covardament a la porta de casa seva, a l'instant en que's retirava per a entregar-se al descans.

Recordem que ara fa cosa de cinc anys, nostre entranyable amic En Santiago Rusiñol va dedicar a l'Enric Auguet un preciosíssim «Glossari», en el qual honorava degudament al famós cuiner tractant-lo de «gran sacerdot de la cuina», de «cap de brot de la carn d'olla», i de «benemèrit ciutadà».

«Aquest cuiner—deia parlant de l'Auguet, En Rusiñol—podria cuinar-vos els plats més rics i substanciosos que hagués pogut somniar Gargantúa i que hauria firmat Brillat Savarin, i hauria atipat an En Sanxo Panza en aquelles bodes memorables, perquè sap lo que's cou i sap com se cou, sap fer les salces i sap fer els rostits, els dos secrets de tot bon cuiner».

I afegia: «El gran cuiner de un bon restaurant és sempre un home misteriós... Es un subjecte que no se sap res de la seva

vida privada i que no surt mai a la vida pública.»

Desgraciadament per a l'Auguet, aqueixa darrera afirmació rusiñolesca fou desmentida pel fet delictuós del carrer del Carme.

GLOSSARI

D'AGRICULTURA

El glossador, trobant-se a València, ha fet una observació importantíssima, que pot molt bé servir d'ensenyança perquè aprengui l'agricultor, així de llevant com de ponent. L'observació és completament nova, i és que el taronger va bé a Versalles, a les Tulleries, a l'Orangerie de Lluís XIV, i que a València no hi pot viure.

Aquesta observació ha sigut feta an el mateix jardí botànic de la mateixa València.

An aquest jardí experimental, o sia granja d'observació, on els arbres es crien i creixen amb totes les regles de la ciència, hi va bé l'arbre de l'Africana, el solitari ombú, el cedre del Líban, el marduix i fins la pomera, i d'una manera inesperada pels que no tenim prous coneixements no s'hi pot fer arrelar el taronger. An aquesta clínica ar-

bolària, on cada plançó porta el seu rètol, on no hi ha planta indocumentada, mancada del seu lletreret, la fe de baptisme, la cèdula i el certificat de bona conducta, el pobre del taronger sembla que és l'únic que no té pares, ni mares, ni parents, ni amics, ni taronges. Només n'havem vist un que'n portava dugues, però tan pansides i tan arrugades, que'ns havem convençut de lo següent: Que quan amb tants metges i menescals el taronger no creix en un botànic, a menys que'ls tinguin vacunats com conills d'experiment, és que té de desaparèixer de tota la costa llevantina.

Els que creiem en les regles de la ciència d'observació i d'experimentació de les granjes, tenim el deure d'aconseillar als hortelans dels països tebis que no plantin més tarongers i que arrenquin els que hi han plantats, i cantin ciències i mentin arbres.

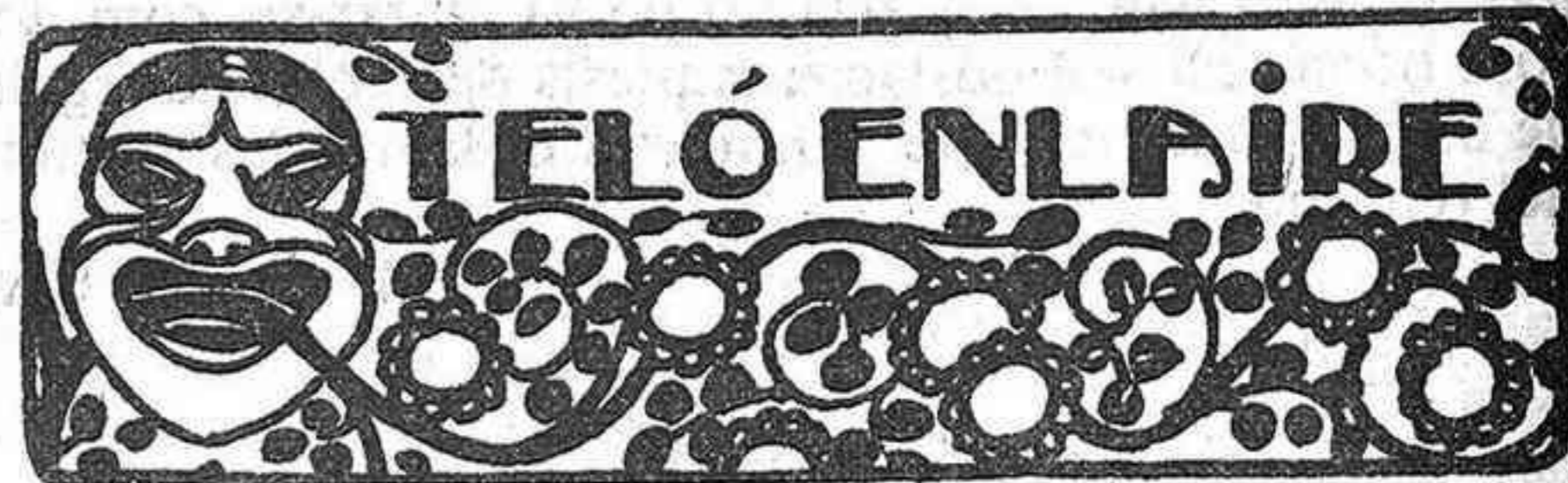
Primer que la pràctica hi han els llibres, i els llibres demostren ben clarament amb els seus rètols en llatí (per a millor comprensió del pagès) que en tota horta de regadiu s'hi ha de conrear la espinàcea, la punxàcea, la carbadócea, el roure, el cedre i la camamilla, però mai els arbres que fins avui ens havien semblat naturals.

I qui no ho vulgui creure que vagi a visitar el jardí botànic, on al mateix que en altres camps de savia experimentació, l'experiència tan sols serveix per a demostrar que les plantes que no puguin viure de biberon no tenen dret a l'existència.

Axioma d'això:

Que la ciència aplicada al conreu botànic, o bé és un enganya pagesos o bé el pagès enganya al botànic. O el curandero es burla del metge o el metge enreda an el curandero.

XARAU

ROMEA

Tot esperant la estrena de *Ninotets*, sainet de l'Escaler, anunciat des de fa dos mesos, i l'estrena d'un drama d'En Sagarra, del qual no sabem encara el títol, s'entretenen donant els darrers copets a *La Ventafocs*, i explotant els darrers èxits *Per Catalunya* i *El premi de l'hermosura*. Aquesta comèdia, de costums populars barcelonines, s'adapta perfectament al gènere del «Romea» i a les condicions dels comedians de la casa. La represa tingué lloc la nit del benefici de la Pepeta Fornés, que interpreta excelentment el paper protagonista. Fou molt aplaudida i obsequiada pels seus nombrosos admiradors.

TÍVOLI

Los pápiros. Ve't aquí una obra que si no hagués sigut tan bombejada abans de l'estrena potser hauria caigut més en gràcia a l'auditori. La predisposició favorable és sempre un mal, quan la realitat del èxit no sobrepuja als auguris.

I la darrera producció dels germans Quintero no passa d'ésser un sainet fluix, estiraganyat i entatxonat de solfes; aquestes, del mestre Luna, són bastant superiors a la lletra. El públic s'hi distreu, però no s'hi diverteix en gran ni menys s'hi entusiasma.

Menos mal que al «Tivoli» s'hi han gastat la plata per a presentar-la amb certa brillantor.

Els artistes, bé.

MODES DE 1921

Els darrers figurins de Primavera

OP1524

PRINCIPAL-PALACE

El nou quadre *Kiss-Bank* (El banc dels petons) un èxit en tota la línia. Es d'una gràcia alada i d'una bellesa visual estupendes. Veritat és que les noies del «Principal» el juguen molt bé i que, en tocant a presentació esplèndida, ja no's pot demanar més. Millor que a Nova York!...

Cada nit acompanyen al *Kiss-Bank* els famosos quadres *Opium*, *Chu-Chin-Chow*, *Le champion de boxe*, *Les grans llibertines* i *Un drama entre bastidores*, cada dia més ovacionats.

NUEVO

Havem aplaudit de bona gana a la parella Vila-Daví en el famós drama romàntic *La Dama de les Camèlies*. Els joves actors hi descapdellen una tasca ben artística. Ella, la Maria Vila, dona vida veritable a la Marguerida Gautier; sembla una malalta de debò i una enamorada més de debò encara. Una obra artísticament estantissa que els actors catalans fan reviure joiosament. A la platea, quasi totes les dones ploraven. ¿Què podem fer, els homes, sinó aplaudir, i de bon grat?

Però... i les estrenes catalanes anunciades?... quan vindran?

Abans d'ahir *Montmartre*, ahir *Zazà*, avui *La Dama*, demà... *Els amants de París*, demà passat... qui sap?... potser *Otello*... Molt bonic, molt bó, molt ben fet; però tot això, apart l'interès de l'interpretació, no és mai d'un interès absolut.

Vinguen, vinguen estrenes!

CÓMICO

La colla d'artistes d'aquesta barraca, una de les més populars del Paral·lel, s'està guanyant l'aplauso més merescut, en l'interpretació de sarçueles i operetes.

Darrerament foren ovacionats amb *Los pàpiros*, a la que donaren un perfecte conjunt.

Dimarts, amb *La cançión del olvido*, debutaren la Carme Caussade, En Carbonell i En Santhui. Amb les simpaties amb que compten, inútil dir que foren rebuts a tot honor per part del públic.

ESPAÑOL

Un nou vodevill dels que conviden a la rialla grassa: *Obre la boca... i tanca els ulls*.

Mercaderia pròpia d'aquella acreditada botiga.
Durarà... lo que duri.

GOYA

De veritable aconteixement pot calificar-se la funció del diumenge a la nit: Representació del famós drama *Juan José*, per En Thuillier, acompanyada d'una notabilíssima conferència amb projeccions, sobre el malaguanyat dramaturg Joaquim Dicenta. De la conferència se'n encarregà l'eminent novel·lista Eduardo Zamacois; més que conferència fou una deliciosa *causerie*, un delicat i exquisid relat de records de la vida del plorat comediògraf. El senyor Zamacois fou escoltat amb religiosa admiració i aplaudit, amb justícia, sorollosament.

L'escena, en un llit de matrimoni:

— Que dorms, Quimet?

— No, dona, ¿què vols?

— M'estimes?

— Molt; més que tu a mi.

— Em compraràs aquell sombrero, doncs?

— Però... dona, no veus que estic dormint?...

EX-VOTS AL CÍRCOL DE SANT LLUC.—FIGURINS
PINTURA GRASSA.—AQUAREL·LÍSTICA

Si als bunyolaires de la pintura els hi donguessin premis, En Manolo Lagar obtindria segurament medalla d'honor, i si els enviessin a presiri, no s'escaparia pas de vint anys de cadena, encara que no fos per altra cosa que pels ex-vots que acaba d'exposar al «Círcol de Sant Lluc».

Sortosament per ell i pels que cultiven l'art a la seva manera, no hi ha al Còdic Penal encara cap article referent als delictes contra l'estètica en sentit estricte de la paraula.

Jo, no obstant, els hi aplicaria el càstic propi dels corruptors de menors.

A mi En Manolo no m'enganya pas; si no ho fa millor és perquè no vol. Ja ho veureu, ja, el dia que vulgui, el que farà!

Però... ja podem esperar sentats.

* *

Darrera el pseudònim de Jobori, s'hi amaga un dibuixant correcte que executa. A cop d'ull s'endevina que és un *aristòcrata* que posa cura en el treball, encara que les figures li solen resultar encatronadetes i tiren moltes vegades a figurins de revista de modes.

Així i tot, de tant en tant es troba a la seva exposicioneta de «Cân Serra» alguna que altra coseta bonica, recordo unes figuretes de ballarines i qualque caricatura ben caçada, encara que massa feta.

M'agradaria veure a En Jobori en coses de més empenta, doncs li veig pasta per a ésser un artista *Bonet*.

* *

Per pintura grassa, fresca i gemada cal anar a «Cân Parés». No en và el seu autor es diu *Gras*.

I l'empenta que porta aquest valencianet.

Ara tirant cap a En Sorolla, ara cap a l'Agrassot; ara cap a mar, ara cap a terra, no perd mai el seny i el mateix copsa un efecte de sol, que pesca un parell de mariners, que sorprèn una xicota maca en uns moments interessants, que s'apodera d'alguna gitaneta tendra. Ell, el que vol, és pintar per esplai de l'esperit i per respondre a una veu interior que li diu: «Pinta, Gras; pinta, Gras.»

Si En Manolo Lagar i els seus, que volen ésser els nostres pintors indígenes, no llencen la paleta i els pinzells després de les exposicions d'aquest parell de pintors del Túria, que's diuen Segrelles i Gras, és que ja no tenen cura.

Ves al «Saló Parés», llegidor amic, i veuràs com no et dono gat per llebra. Mai no ho he fet. Jo sóc clà i català; al pa, pa, i al vi, vi.

Les pinyes i els bobons m'agrada repartir-los amb la major equitat possible. I per això em plau fer-li un bombo a aquest successor d'En Ribera, que m'ha deixat amb la boca oberta. *Les Noies de Benimanet* que el sol els hi fa fer ganyotes; aquella *Família de pescadors* a ple sol, i els *Hortolans que van al treball* són pintures de les que se graven a la memòria, i de vegades al *sinc* també.

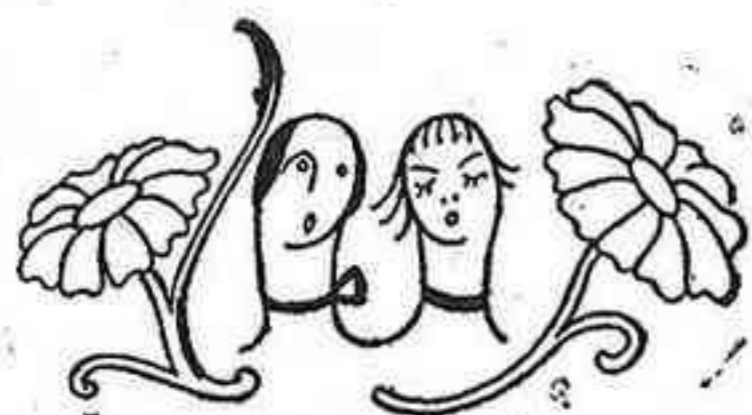
L'especialitat d'En Gras és la gràcia amb que tracta les dones. Ja en farà, ja, per aquest camí.

N'hi ha una, la més senzilleta de totes, que jo me la emportaria a casa de bona gana: es diu *Maria del Carme* i porta al monyo una rosa punçó.

*
**

Al salonet del «Teatro Goya», l'Hubner, un xec-slovac de moltes manetes, ens mostra un devassall d'aquarel·les fetes a corre-cuita. N'hi ha de bones, de mitjanetes i de fluixes. Totes, però, porten la marca de fàbrica.

C. ARBÓ

A la filla de la portera

Portereta gentil, de dolç mirar,
que tanta traça tens en fer patir
al jovent, que per tu no pot dormir
en un etern glatir i sospirar.

Quin goig no fora el sentir-te comptar
amb aquest bé de Déu de ton bell dir,
les *llaunes* que has tingut de repartir
sentint a tants que's volen declarar.

Noia, creu-me a mí; llença el plumero
no tornis més a agafar la escombra;
pensa qu'estic com boig pel teu *salero*.

Deixa a un recó respall, luda i alfombra,
l'amor pels pica-portes i ascensor.
Vull que coneguis què és el ver Amor.

RAMIS CAMALÓ

FOOT-BALL

En el camp del F. C. Barcelona vàrem veure jugar, diumenge al matí, al Cardiff-Corinthians, que'ns va resultar un excel·lent equip; però els nostres, que són uns trumfos, van fer tornar el *pañó* anglès en *terrassenc*; els varen guanyar per quatre «ficades».

Per tant un «parr» per defensa, que no és *Par ni Lord*. El porter Thomas és molt fluixet: és un porter de casa sense *ascensor*. Dels nostres, l'Alcàntara, En Coma i En Gracia molt bé.

Els dies 5 i 8 hi tornaran.

També en el camp del C. D. Europa es jugà el primer equip d'aquest club contra el Real Stadium, de Oviedo, i veritablement fou un partit molt ben jugat. Els «nois» d'En Matas en saben un «niu» i jugaren *como los*

proplos ángeles, si és que els angelets també juguen a la pilota.

Els forasters porten un Mariscal, que no és de camp, encara que estigui en el camp, un Barril i un Macetu, que juguen molt.

Pels «europeus»—que diu la portera—jugaren molt En Serra, En Vidal, En Pelaó i l'Olivella.

CURSA DE CAVALLS

Amb molt èxit es verificà la primera cursa. Hi vàrem veure gran nombre de damisel·les que lluien esplèndides *toilettes*.

Les apostes foren molt nombroses.

VOLTA A BARCELONA

Pel matí es va córrer aqueixa cursa que obtingué un magnífic resultat deportiu, puix dels 165 inscrits en sortiren 109.

Guanyà En Pons, que va córrer més que una llebra.

Els organitzadors reberen moltes felicitacions, i particularment nostre company de premsa l'amic Caballé.

BOXA

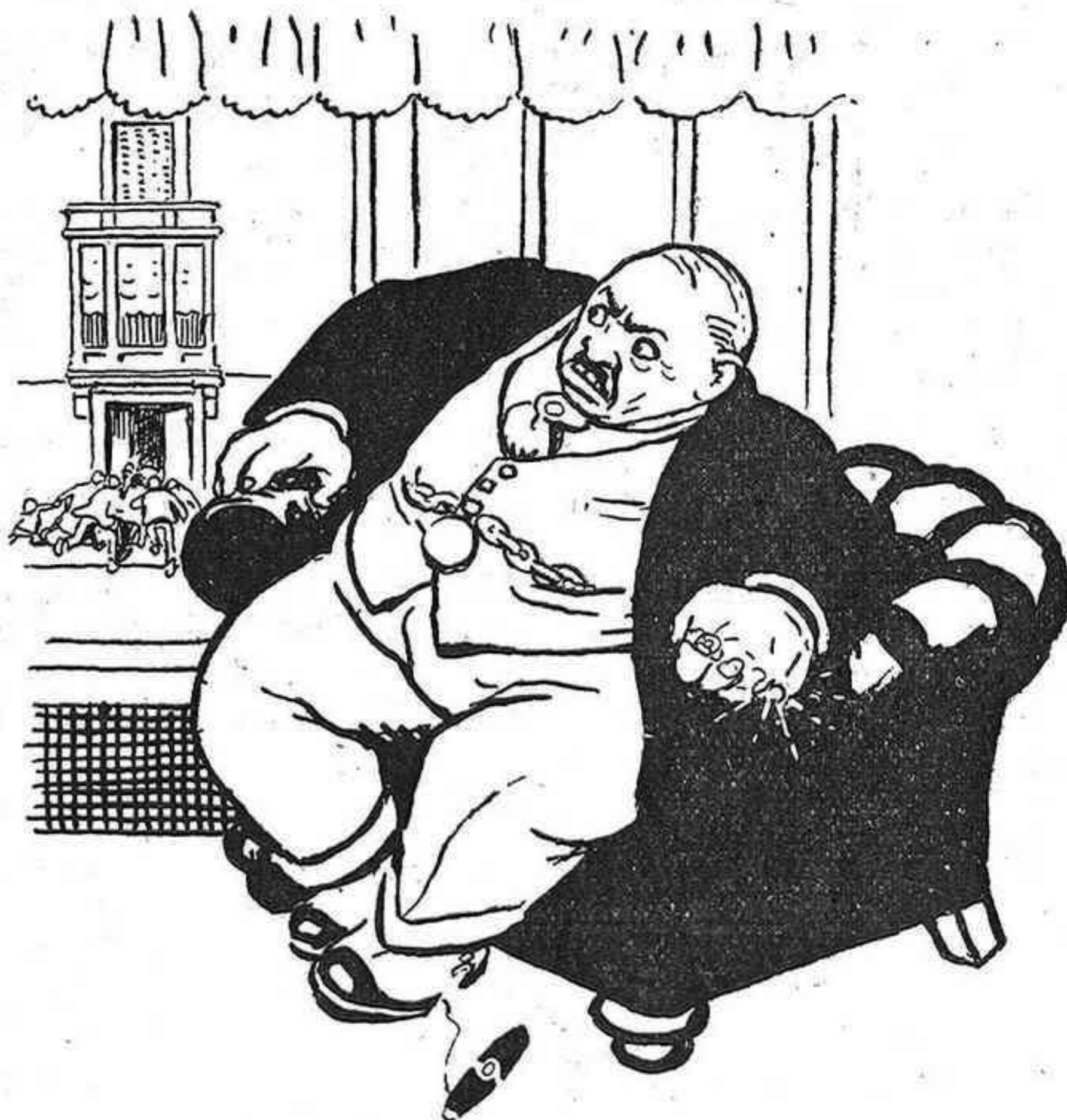
Demà a la nit, en el «Frontón Condal», hi tindrem una excel·lent vetllada organitzada per una nova empresa, que està disposada a fer-nos veure els millors boxejadors nacionals i estrangers.

An aquesta *soirée* hi sortiran els millors mestres de la boxa i per «plat» final En Miró i En Ray-Rauconles.

Hi assistirem.

NOLUS

Aquest número ha passat per la censura

LA GOVARDIA

—Cinc pies i replicó?... No és pas a mi que'm truquen!...

EL PRIMER BARRET DE PALLA D'ENQUANY

Radiant, alegre, atrevit,
passejava per les Rambles
el prop diumenge passat
el primer barret de palla...

Era dels plans, rodó, fort,
no d'aquests de *jipi-japa*;
de copa no gaire alt,
i regular de vol d'ala.

Ni les nenes elegants
atreien tantes mirades;
se'l miraven grans i xics
i tant femelles com mascles.

Algú somreia estranyat,
altres al veure'l mostraven
un aire semi-burlesc...;
els més se'n felicitaven.

Molts sospiraven pensant
que hauran de gastar la plata
i fa temps que hi van, d'istiu,
referent a la butxaca.

Els que duïen pells i abrics
la cara se'ls enrajova;
al veure el barret aquell
fins cert punt els molestava...

Les damiselles gentils
també hi deien llur paraula;
i amb somriures expressius,
vistosíssims gests i frases
saludaven del barret
la primerenca arribada.

I ell, seguint elegantment
sobre el cap que l'aguantava
mostrava sa novetat
i sa blancô immaculada.

I sa nítida blancor
semblava més pura encara
entre mig de la foscor
dels barrets que'l rodejaven.

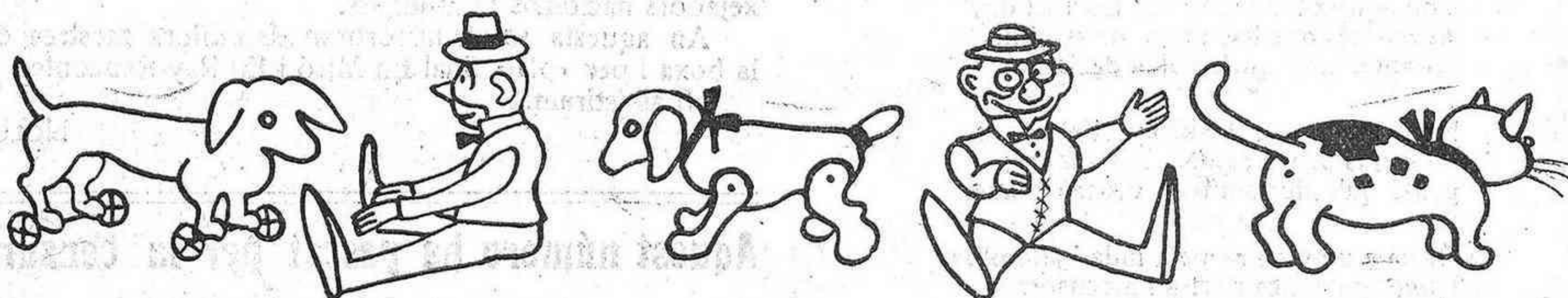
Jà al passar per «Canaletas»
els coloms cofois volaren.

Al ser davant de Bellem,
varen tocar les campanes;
a la Rambla de les Flors
les flors perfums li enviaven.

I encara no va arribar
a la Plaça del Teatre,
se'l mirava embadalit
l'estàtua del gran Pitarra
que asseguda al monument
està si cau o s'aguanta...

I a ben segû que'ls pardals
quan van tornà a la vesprada
a llurs apossents habituals
en els arbres de les Rambles,
al veure passà el barret
flamant, *cual de oro una áscua*
també el varen saludar
fent-li alguna... refilada.

JOAN PASCUAL

ESQUELLOTS

Hoste il·lustre.

Ha permanescut cinc dies a Barcelona l'eminent novel·lista Blasco Ibáñez.

Al trobar-se amb la nostra ciutat tan plena de virulències, diu que va exclamar:

—Això és pitjor que València en els famosos temps de blasquistes i sorianistes.

Ja ho veu!... I també podia afegir «que de aquells polvos...»

Una solució hi hauria, *don Vicente*:

Que els del *lliure* i els del *únic* es deixessin de passiones polítiques i es dediquessin a escriure novel·les.

Potser es revelaria alguna eminència com vostè, i tots hi sortiríem guanyant.

L'altra tarda, el *Gallo*, al sortir de la fonda per a dirigir-se a la Plaça Monumental, va topa-se amb un enterro.

El públic estacionat a la Rambla, prou l'aplaudí, però l'home, supersticiós com és, estava groc com la cera groga.

En efecte, un cop al «redondel» la mala pata el perseguí. No'l va matar cap toro, però si se descuida el maten a cops de taronges.

Va tenir sort que encara van cares!

Diumenge vinent, al Palau de la Musica donarà el primer concert la cèlebre «Capella Sixtina» del Vaticà.

Vé a Barcelona amb permís del Sant Pare.

Caldria sapiguer si Benedicte XV els hi ha donat permís per a que cantin *Els Segadors*.

O sinó no farem res.

Trista ratxa la dels cuiners.

Acostumats a posar salses fortes a tot arreu, condimenten el seu plet odiós amb pebre picant i bitxo i tota mena de espècies virulentes.

No troben arribada l'hora de suplicar-los-hi una mica de sucs atemptats en els seus guisots?

A l'entrada del bon temps, al cos li convenen menjars fluixos.

Sopetes de farigola i ous passats per aigua.

I encara, d'ous, no masses.

En un aristocràtic hotel de Camprosa han inaugurat uns àpats acompanyats de musica i ballaruga, que prometen ésser molt concorreguts.

Lo que no'ns acaba de convèncer és el títol: *Diners dançants*..

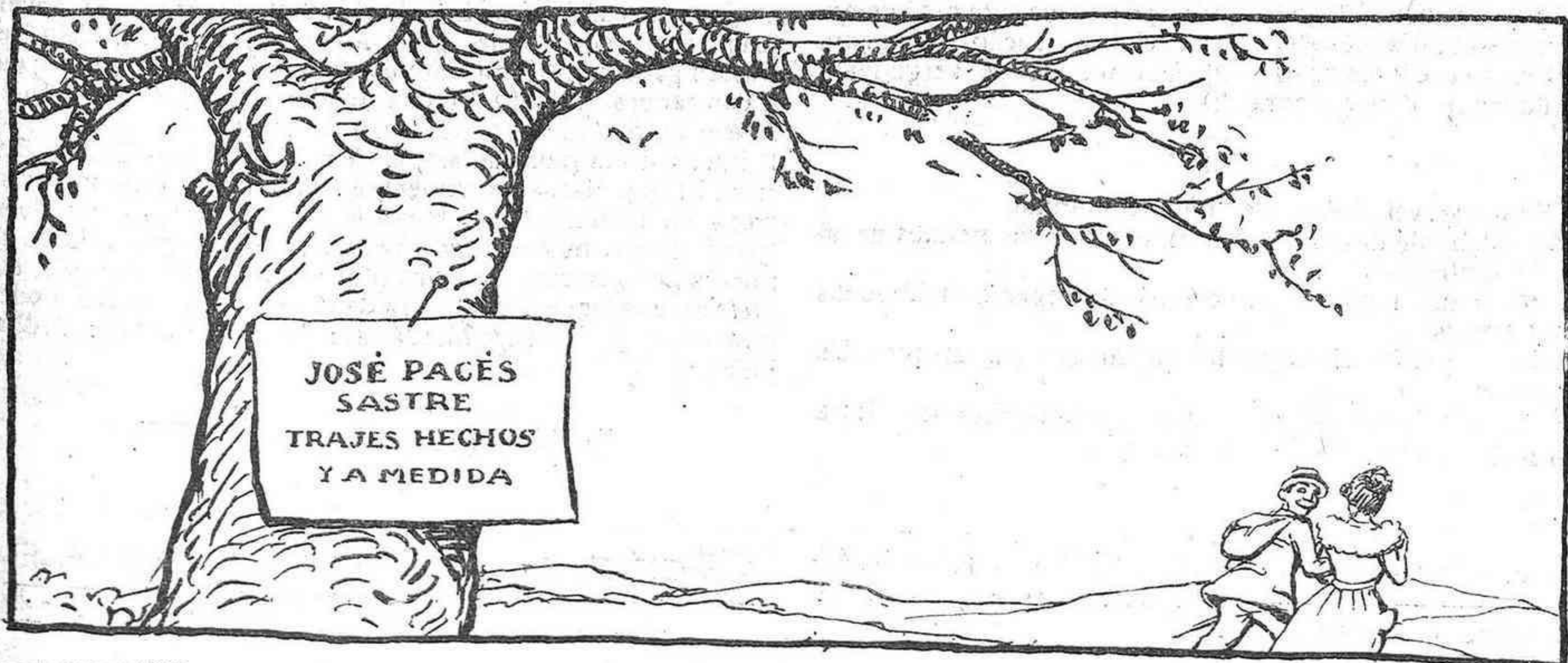
Sembla que vulguin dir que an aquell que hi entri li faran ballar els quartos.

Qualsevol hi va!

L'ESPERIT DE PROPAGANDA

—Guaixa aquests arbres... Tarden a vertir-se, oi?
—Tens raó... Fas bé de dir-ho, noia.

JOSÉ PACÉS
SASTRE
TRAJES HECHOS
Y A MEDIDA

-Si tots els veïns entressin a dintre el meu sindicat, aviat fora restablerta la santa tranquil·litat.

Seria molt difícil que, a cada dia 1, al Govern Civil, o a l'Ajuntament o allà on fos, donguessin a la premsa una estadística dels atemptats ocorreguts durant el mes anterior?

Així, una llista total, al engrós, potser als senyors *atemptadors* els hi faria més efecte i es decidirien a acabar d'un cop.

O potser els neutrals sentiríem un xic de vergonya i abandonaríem l'infecta covardia.

Olé pel servei sanitari de la Mancomunitat.

Ara acaba de descobrir dos cents casos de paludisme al Prat de Llobregat.

I per si això fos poc, anuncia per al proper estiu un focus de mil atacats.

I doncs què fan els savis del Institut que no ataquen els mosquits?

Comencin la campanya contra els «mosquits» de dintre casa, ja que a la Mancomunitat n'és plè.

Això de la Fira ha anat millor de lo que molts es pensen.

I entre les moltes cases que celebren aquests dies el haver aconseguit un *pet* de bons *pedidos*, hi ha la S. A. *Impex*, que va tenir l'atenció de convidar als *chicos de la Prensa* a un xampany d'honor, que's celebrà al restaurant de la Fira, el passat diumenge. Tot va anar de primera.

I fins el nostre *Tenu*, designat pels demés companys de premsa, va pronunciar un discurs que riguin-se dels de don *Pelmacio Iglesias*.

Paraula!

Migrat ressò sembla que ha tingut enguany la decadent festa dels Jocs Florals.

Uns premis no s'han adjudicat, altres se'ls han endut els «de casa»... i, com de costum, moltes sotanes, molta olor de cera groga.

La flor se l'endugué l'aixerit vicari de Sardañola, Mossèn Garriga.

Es titula: *La casa vella*.

Una indirecta per a la casa dels «Jocs Florals»?

Segons telegrama de Madrid, En Francisquet Cambó ha manifestat «que en aquests moments no's poden negar al Govern tots els medis que estimi necessaris o indispensables».

Es clar que no!

Naturalment!

Encara que un dels «medis» sigui ell.

Respostes pagades

D. A.: En els temps que correm, és una mica perillós. —J. M. F.: Les seves *burricades* entren en cartera; el demés.. no'ns hi atrevim. —Antonet (París): El fet, en sí, té poca transcendència. —Ramis Camaló: Mirarem de aprofitar-ho. —M. G. Mir: Aquell «quadre trist» no ens ha convençut; hi manca enginy, novetat i *miga*. Lo altre, reduït, encara. Una advertència: els seus escrits guanyarien suprimint-se d'ells les frasses gabatxes. —Joan Pascual: No va del tot malament; entra en cartera. Ah!... El full de calendari, incorrecte! —C. Quet: Potser un dia o altre anirà; però no li asseguro. —Andresito: Primer anirem pels cantars; el demés, veurem. —Tomàs Torrent i Roig: Massa atreviment, en la una; masses incorreccions en l'altre. —Tatis: Passa a *La Campana*. —Matoques: Els xistos que'ns envia, no convenen. —Campmany: Es de un interès poc general. —J. Pons (París): Ho sento, però els *cuplets* no ens tenen utilitat. —Va de la Vri: Molta retòrica i poca substància. —J. Oliveras: Massa *floralesca*. —P. del C: Probablement.

Imp La Campana i L'Esquella, Oim, 8.-Barcelona

TOS, CATARROS, BRONQUITIS CRÒNICAS
SE CURAN RADICALMENTE CON LAS
CUATRO PESETAS BOTE

Gotas Helenianas

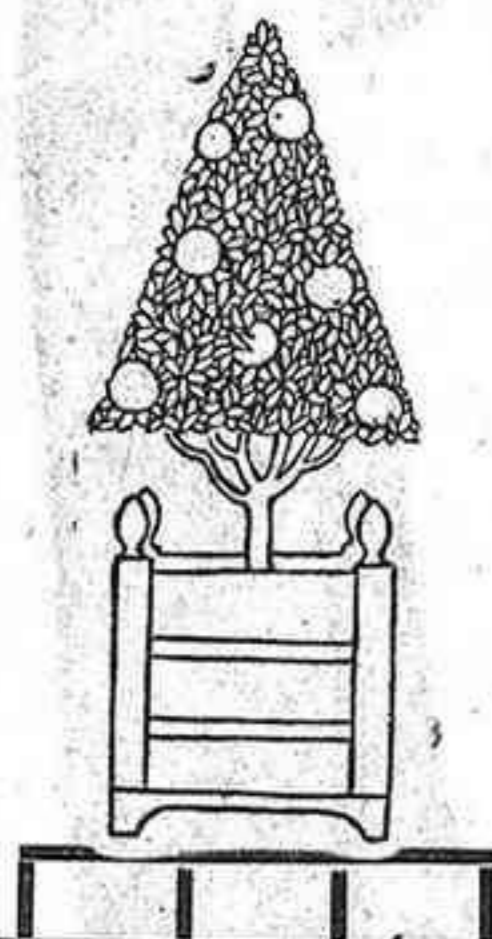
Pídanse en Farmacias y Droguerías

MONTSERRAT A LA VISTA

ALBUM-GUIA DE LA FAMOSA MONTAÑA CATALANA

Pesetas DOS

DOS pesetas

COSES

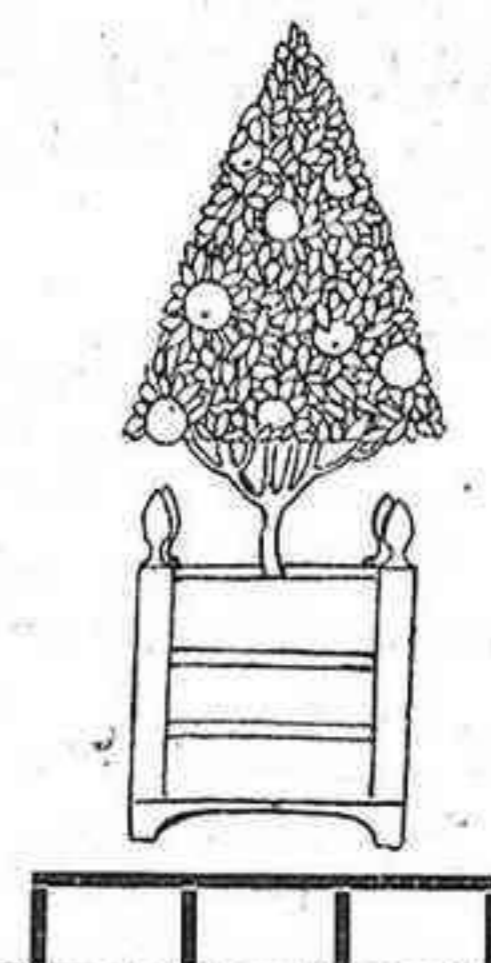
D'EN

PEIUS

OBRA PÓSTUMA

Ptas. 2

2 Ptas.

Colección Diamante

Obras de los más notables escritores nacionales y extranjeros, publicados en tomos de más 200 páginas con elegantes cubiertas a varias tintas ::

TOMOS PUBLICADOS

1. R. de Campoamor. Doloras, 1.ª serie.
2. — Doloras, 2.ª serie.
3. — Humoradas y cantares.
4. — Pequeños poemas, 1.ª serie
5. — Pequeños poemas, 2.ª serie
6. — Pequeños poemas, 3.ª serie
7. — Colón, poema.
8. — Drama Universal, poema, primer tomo.
9. — Drama Universal, poema, segundotomo.
10. — El Licenciado Torralba.
11. — Poesías y Fábulas, 1.ª serie
12. — Poesías y Fábulas, 2.ª serie
13. E. Pérez Escribá. Fortuna.
14. A. Lasso de la Vega. Rayos de luz
15. F. Urreola. Siguiendo al muerto
16. A. Pérez Navea. Los humildes.
17. S. Rueda. El gusano de luz.
18. S. Delgado. Lluvia menuda.
19. O. Frontaura. Gente de Madrid.
20. Miguel Melgosa. Un viaje á los infiernos.
21. A. Sánchez Pérez. Botones de muestra.
22. J. M. Matheu. ¡Rataplán!
23. T. Guerrero. Gritos del alma.
24. Tomás Luceño. Romances y otros excesos.
25. L. Rufz Contreras. Palabras y plumas.
26. R. Sepúlveda. Sol y Sombra.
27. J. López Silva. Migajas.
28. F. Pi y Margall. Trabajos sueltos
29. E. P. Bazán. Arco iris, cuentos.
30. E. Rodríguez Solís. La mujer, el hombre y el amor.
31. M. Matosel (Corzuelo). ¡Aleluyas finas!
32. E. Pardo Bazán. Por la España pintoresca (viajes).
33. } A. Flores. Doce españoles de
34. } brocha gorda.
35. José Estremera. Fábulas.
36. E. Pardo Bazán. Novelas cortas.
37. E. Fernández Vaamonde. Cuentos amorosos.
38. E. Pardo Bazán. Hombres y mujeres de antaño.
39. J. de Burgos. Cuentos, cantares y chascarrillos.
40. E. Pardo Bazán. Vida contemporánea.
41. } Jacinto Laballa. Novelas inti-
42. } mas.
43. Fr.ª Sarasate de Mena. Cuentos vascongados.
44. F. Pi y Margall. Diálogos y artículos.
45. Charles de Bernard. La caza de los amantes.
46. Eugenio Sue. La Condesa de Lagarde.
47. R. Altamira. Novelitas y cuentos.
48. J. López Valdemoro (El Conde de las Navas). La niña Araceli.
49. R. Soriano. Por esos mundos...
50. L. Taboada. Perfiles cómicos.
51. B. Pérez Galdós. La casa de Shakespeare.
52. J. Ortega Munilla. Fina.
53. F. Salazar. Algo de todo.
54. Mariano de Cavla. Cuentos en guerrilla.
55. Felipe Pérez y González. Peccata mixta.
56. Francisco Aloántara. Córdoba.
57. Joaquín Dloenta. Cosas mías.
58. López Silva. De rompe y rasga.
59. Antonio Zozaya. Instantáneas.
60. J. Zahonero. Cuentecillos al aire
61. L. Taboada. Colección de tipos.
62. Beaumarchais. El Barbero de Sevilla.
63. Angel R. Chaves. Cuentos de varias épocas.
64. Alfonso Karr. Buscar tres pies al gato.
65. Francisco Pi y Arsuaga. El Cid Campeador.
66. Vital Aza. Pamplinas.
67. A. Peña y Goñi. Río revuelto.
68. E. Gómez Carrillo. Tristes idilios
69. Nicolás Estévez. Calandracas.
70. V. Blasco Ibáñez. A la sombra de la higuera.
71. A. Dumas, hijo. La Dama de las Camelias.
72. J. M. Bartrina. Versos y prosa.
73. F. Barado. En la brecha.
74. Luis Taboada. Notas alegres.
75. Xavier de Montepín. La señorita Tormenta.
76. A. Zozaya. De carne y hueso.
77. X. de Montepín. Muerto de amor
78. Conde León Tolstol. Venid á mí...
79. A. Calderón. A punta de pluma.
80. Enrique Murger. Elena.
81. Luis Taboada. Siga la broma.
82. L. G. de Giner. La Samaritana.
83. Cyrano de Bergerac. Viaje á la luna.
84. E. Antonio Flores. ¡Huérfana!
85. Ivan Tourgueneff. Hamlet y Don Quijote.
86. A. Pestana (Gael). Cuentos.
87. Angel Guerra. Al sol.
88. T. Dostolewsky. Alma infantil.
89. E. de Amlols. Aire y Luz.
90. L. Garoía de Giner. Valentina.
91. E. de Amlols. Manchas de color.
92. Voltaire. Zadig y Micromegas.
93. M. Ugarte. Mujeres de París.
94. Obras menores de Cervantes.
95. Obras menores de Cervantes.
96. J. Pérez Zúñiga. Chapucerías.
97. Voltaire. Cándido.
98. Goethe. Las amarguras del joven Werther.
99. J. Benavente. Teatro rápido.
100. Novelas picarescas. Lazarillo de Tormes y Rinconete y Cortadillo.
101. J. León Pagano. La balada de los sueños.
102. A. Guerra. Polvo del camino.
103. Camilo Castello Branco. Maris Moisés.
104. Gracla Deledda. Cuentos de la Cerdeña.
105. Antología taurina
106. Manuel Carretero. La espuma de Venus.
107. Federico Rahola. Los ingleses vistos por un latino.
108. Eça de Queiroz. La nodriza.
109. A. de Chamisso. Pedro Schlemihl ó el hombre que ha perdido su sombra.
110. M. Sarmento. Así.
111. Felipe Trigo. A todo honor.
112. Manuel Ugarte. Los estudiantes de París.
113. Fray Luis de León. La perfecta casada.
114. Jorge Manrique. Poesías.
115. El Abate Prévost. Manón Lescaut.
116. J. Givanel Mas. Prosa epistolar
117. J. Givanel Mas. Devocionario poético.
118. Miguel A. Ródenas. De las maldadas al Otero.
119. E. Marquina. Juglarías.
120. Gabriel Miró. Los amigos, los amantes y la muerte.
121. S. Rusiñol. Hojas de la vida.
122. F. de Lamartine. Rafael.
123. A. Karr. El perro de Sir John
124. E. Zamacois, Rick.

PRECIO DE CADA TOMO 60 CENTIMOS

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, además 30 céntims per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

EL PORTER CELESTIAL

—Prous!... No me'n envieu més, que no hi' caben!..